

Energie- en klimaatactieplan

Het addendum bij het energie- en klimaatactieplan van

Westerlo

kwam tot stand met de hulp van provincie Antwerpen en IOK

0 Inleiding

In 2019 ondertekende Westerlo het Burgemeestersconvenant 2030 voor klimaat en energie. Op 21 juni 2021 keurde de gemeenteraad het energie- en klimaatactieplan goed. Dit omvatte een probleemanalyse, en de visie en doelstellingen richting 2030 en acties voor de periode 2020-2025. Dit engagement voor een gezonde en leefbare regio werd hernieuwd tijdens de Staten-Regionaal van de Kempen op 13 juni 2025.

In dit addendum worden binnen het kader van dit energie- en klimaatactieplan: (i) bijkomende of gewijzigde strategische en operationele doelstellingen geformuleerd; (ii) de acties tijdens de meerjarenplanning 2026-2031 weergegeven; (iii) en de klimaatbegroting weergegeven. In bijlage vindt men een volledig overzicht van alle doelstellingen en indicatoren van het aangepaste klimaatactieplan.

Het Burgemeestersconvenant voor Klimaat & Energie werd in 2008 door de Europese Commissie gelanceerd met de ambitie om lokale besturen te engageren om de klimaat- en energiedoelstellingen van de Europese Unie te behalen en zelfs te overtreffen. Bijna alle steden en gemeenten in Vlaanderen hanteren dit als beleidskader voor hun klimaatbeleid. Ze worden hiervoor ondersteund door de territoriale coördinatoren: de Vlaamse overheid, de provincies en de streekintercommunales.

In de Kempen is het project gekend onder de naam Kempen2030. Ondertekenaars van Kempen2030 concretiseren in deze samenwerking de visie van het Burgemeestersconvenant:

'Met het burgemeestersconvenant engageren we ons om stappen te zetten richting koolstofarme en veerkrachtige dorpen en steden met toegang tot betaalbare, veilige en duurzame energie. Als onderdeel van het Europees Burgemeestersconvenant zullen we doorgaan met (1) het verminderen van de uitstoot van broeikasgassen op ons grondgebied, (2) het vergroten van de veerkracht en de voorbereiding op de negatieve gevolgen van de klimaatverandering, en (3) het aanpakken van energiearmoede als een van de belangrijkste maatregelen om een rechtvaardige overgang te waarborgen.'

Deze visie wordt verder uitgewerkt in de hoofdstukken rond doelstellingen en acties. Dit addendum werd opgemaakt met ondersteuning van provincie Antwerpen en IOK.

1 Doelstellingen

Het Burgemeestersconvenant en de lokale klimaatplannen zijn opgebouwd rond drie pijlers: mitigatie, adaptatie en energiearmoede.

1.1 Mitigatie: vermindering van de uitstoot van broeikasgassen

We willen tegen 2030 **40% minder CO₂** uit te stoten t.o.v. 2011¹. Dat wil zeggen dat er in 2030 in Westerlo nog maximum 91.436 ton CO₂ uitgestoten mag worden. In 2022 werd er ca. 132.527 ton CO₂ uitgestoten.

De doelstelling voor 2030 blijft hetzelfde en ligt in lijn met de Vlaamse en nationale klimaatdoelstelling voor België.² Tegen 2050 zal de hele EU, conform de Europese klimaatwet, klimaatneutraal moeten zijn.

1.2 Adaptatie: de veerkracht versterken

Adaptatie is het proces van aanpassing aan het huidige of toekomstige klimaat en aan zijn effecten, om de nefaste gevolgen ervan af te zwakken of gunstige opportuniteiten te benutten. We integreren klimaatadaptiestrategieën (noodplanning, ontharden, vergroenen, ruimte maken voor water, ventileren, het beheersen van warmteopname en afschermen van klimaatrisico's) in alle facetten van het lokaal beleid, zodat bestaande en toekomstige risico's van hittestress, droogte en wateroverlast kleiner worden.

We vertalen deze ambitie in de volgende drie strategische doelstellingen, die de lokale vertaling zijn van de doelstellingen van het Vlaamse klimaatadaptatieplan.³ Deze drie strategische doelstellingen hebben gemeenschappelijk dat ze de impact van het klimaat willen stabiliseren op het huidige niveau, ondanks de oplopende klimaateffecten door de wijzigende klimaattoestand.

1.2.1 Hittestress

OD 2.3 We reduceren hittestress in woonomgevingen, zodat het aantal extra overlijdens door hitte niet meer toeneemt.

- *Thema:* groenblauwe netwerken als basis voor klimaatadaptatie
- *Indicator:* hittegerelateerde sterfte⁴
- *Eenheid:* absoluut cijfer
- *Streefwaarde:* 0 sterfgevallen
- *Streefjaar:* 2050
- *Basisjaar waarde:* 2 sterfgevallen per jaar volgens klimatologisch gemiddelde 2000-2019
- *Basisjaar:* 2019

¹ Bron: Alle CO₂-cijfers komen van de inventarissen die het VITO maakt in opdracht van Departement Omgeving en VEKA. Te raadplegen via provincies in cijfers.

² Het is complex om deze doelstellingen met elkaar te vergelijken, aangezien het om verschillende sectoren, broeikasgassen en referentiejaar gaat. Ondertekenaars verbinden zich er toe om: 'middellange- en langetermijndoelstellingen vast te stellen die stroken met de EU-doelstellingen (Vermindering van de uitstoot van broeikasgassen met 55% tegen 2030 t.o.v. 1990) en minstens even ambitieus zijn als onze nationale doelstellingen'.

³ Bron: <https://omgeving.vlaanderen.be/nl/klimaat-en-milieu/klimaat/vlaams-klimaatadaptatieplan>

⁴ Dit is het aantal geschatte aantal sterfgevallen, tijdens een enkele zomerperiode (1 april - 30 september), die veroorzaakt worden door hitte. Deze gegevens kwamen tot stand door gegevens rond temperatuur en sterfte met elkaar te combineren voor elke zomer tussen 2000-2019. Meer info vindt u in de handleiding en rapport over de hitte-impacttool.

- *Waarde hoog klimaatscenario zonder beleid:* 11 sterfgevallen per jaar in 2050
- *Bedreiging die aangepakt wordt:* extreme hitte
- *Meest kwetsbare groepen:* ouderen, jonge kinderen, mensen in slechte huisvesting, mensen met chronische ziektes, personen in een sociaal isolement, daklozen, zwangere vrouwen
- *Bron:* [Hitte-impacttool Departement Zorg](#)

1.2.2 Droogte

OD 7.4 We houden regenwater en oppervlaktewater voldoende vast, zodat waterlopen niet verder verdrogen.

- *Thema:* groenblauwe netwerken als basis voor klimaatadaptatie
- *Indicator:* hydrologische droogte: aandeel waterlopen in de gemeente dat (bijna) droogvalt in een gemiddeld jaar.⁵
- *Eenheid:* %
- *Streefwaarde:* status quo t.o.v. basisjaar (1,2% bijna droge waterlopen in de gemeente)
- *Streefjaar:* 2050
- *Basisjaar waarde:* 1,2% bijna droge waterlopen tijdens een droogte die gemiddeld om de twee jaar voorkomt, volgens het klimatologisch gemiddelde tijdens de periode 1976-2005
- *Basisjaar:* 2005⁶
- *Bedreiging die aangepakt wordt:* droogte en waterschaarste
- *Waarde hoog klimaatscenario zonder beleid in 2050:* 4,2%
- *Meest kwetsbare groepen:* landbouwers
- *Bron:* VMM klimaatportaal [via provincies in cijfers](#)

1.2.3 Wateroverlast

OD 2.4 We zorgen ervoor dat het aantal gebouwen met wateroverlast niet langer toeneemt.

- *Thema:* groenblauwe netwerken als basis voor klimaatadaptatie
- *Indicator:* gebouwen met risico op wateroverlast⁷
- *Eenheid:* %
- *Streefwaarde:* status quo t.o.v. basisjaar (1,6 % gebouwen met wateroverlast)
- *Streefjaar:* 2050
- *Basisjaar waarde:* 1,6% gebouwen in 2019 met risico op wateroverlast volgens het gemiddelde klimaat tussen 1976-2005
- *Basisjaar:* 2019

⁵ Bijna droge waterlopen in een gemiddeld jaar (% met minder dan 0,25 liter/seconde): aandeel van de bijna droge waterlopen waar het debiet (excl. lozingen) onder de 0,25 l/s zakt tijdens een droge periode die om de 2 jaar voorkomt.

⁶ Het basisjaar 2005 staat hier eigenlijk voor het klimatologisch gemiddelde in de periode 1975 en 2005.

⁷ Aantal gebouwen dat getroffen wordt door afstroming bij intense regenval met een kans van eenmaal in de 1.000 jaar. Dit omvat ook de gebouwen met een grotere kans tot wateroverlast.

- *Bedreiging die wordt aangepakt:* wateroverlast en overstromingen
- *Waarde hoog klimaatscenario zonder beleid in 2050:* 3,2%
- *Meest kwetsbare groepen:* alle groepen
- *Bron:* VMM Klimaatportaal via [provincies in cijfers](#)

1.3 Energiearmoede verlichten

Hoe zorgen we ervoor dat de klimaattransitie sociaal rechtvaardig gebeurt? Heel wat mensen kunnen hun energiefactuur nu al met moeite betalen. Investeren in een warmtepomp of een elektrische wagen is dan helemaal onhaalbaar. De strijd tegen energiearmoede en een rechtvaardige transitie zijn daarom vanaf 2025 een derde, nieuwe pijler van het Burgemeestersconvenant voor Klimaat & Energie, naast mitigatie en klimaatadaptatie.

Tijdens het komende meerjarenplan 2026-2031 onderneemt Westerlo acties die ervoor zorgen dat meer mensen hun energiefacturen kunnen betalen; de woning duurzaam kunnen koelen of verwarmen en voldoende klimaatvriendelijke mobiliteitsopties hebben om deel te kunnen nemen aan het maatschappelijk leven. We nemen daarom de volgende strategische doelstelling op.

We zetten actief in op het aanpakken van energiearmoede in de periode 2025-2030 om zo een rechtvaardige transitie mogelijk te maken.

In Vlaanderen ervaaarde in 2022 16,4% huishoudens een vorm van energiearmoede.⁸ Gezinnen in energiearmoede besparen zodanig op hun verbruik dat ze hun woning niet adequaat verwarmen, kampen met veel te hoge energiekosten in verhouding tot hun inkomen en/of vrezen om financiële redenen hun woning niet te kunnen verwarmen. Ze stapelen schulden op of zetten zichzelf in de kou om deze te vermijden. Er zijn geen lokale cijfers beschikbaar die duidelijk aangeven hoeveel mensen zich in energiearmoede bevinden. Op basis van een vergelijking van verschillende indicatoren rond armoede ligt dit in Westerlo vermoedelijk lager dan het Vlaamse gemiddelde.⁹ Ook het aantal gezinnen dat aangeeft betalingsmoeilijkheden te hebben om de factuur voor energie en water te betalen, ligt in Westerlo lager dan het gemiddelde in Vlaanderen.¹⁰

Deze strategische doelstelling wordt daarom verder geconcretiseerd in nieuwe operationele doelstellingen rond lokale indicatoren zoals gezinnen met betalingsmoeilijkheden, sociale huisvesting, de energieprestaties van huurwoningen, en de opname van ondersteuning door en voor kwetsbare doelgroepen.

⁸ Bron: Barometer Energiearmoede: [https://media.kbs-frb.be/nl/media/10491/Barometer Energiearmoede 2023 DEF](https://media.kbs-frb.be/nl/media/10491/Barometer_Energiearmoede_2023_DEF)

⁹ Bron: Armoederapport [PinC](#)

¹⁰ Bron: Betalingsmoeilijkheden energie en water uit de stads en gemeentemonitor via [PinC](#). Cijfers voor 2023.

1.3.1 Betalingsmoeilijkheden

Ontbindt een leverancier het contract met een gezin vanwege betaalachterstanden? En vindt dat gezin niet tijdig een andere leverancier? Dan wordt hij klant bij de distributienetbeheerder Fluvius. Die neemt in Vlaanderen de rol van sociale leverancier op zich. Dit is de meest geschikte lokale indicator om het aantal gezinnen met betalingsmoeilijkheden op te volgen.

OD 10.1 Het aantal huishoudens met moeilijkheden om de energiefacturen te betalen daalt.

- *Thema:* energiearmoede aanpakken
- *Indicator:* huishoudelijke afnemers beleverd door Fluvius als sociale leverancier wegens wanbetaling voor elektriciteit en gas
- *Eenheid:* % en absoluut
- *Streefwaarde elektriciteit:* 1,7% (basiswaarde*0,75) of 191 gezinnen
- *Streefwaarde aardgas:* 1,3% (basiswaarde*0,75) of 146 gezinnen
- *Streefjaar:* 2030
- *Basisjaar waarde elektriciteit:* 2,3% of 254 gezinnen
- *Basisjaar waarde aardgas:* 1,8% of 195 gezinnen
- *Basisjaar:* 2025
- *Bron:* [Open Data Fluvius](#)

1.3.2 Sociale huisvesting

Sociale woningen zijn een sociaal rechtvaardige klimaatmaatregel. Ze combineren drie doelen: betaalbaar wonen, verlaagde energiekosten en verminderde uitstoot voor een publiek dat onvoldoende terecht kan op de private koop of huurmarkt. De uitbreiding en renovatie van het patrimonium samen met de woonmaatschappijen is dus een belangrijk voorbeeld van sociaal klimaatbeleid.

Het huidige bindend sociaal objectief (BSO) voor de uitbreiding van het patrimonium loopt eind 2025 af. Dit is het minimumaandeel sociale woningen dat er zou moeten zijn. De Vlaamse Regering engageert zich in het regeerakkoord en de beleidsnota Wonen om vanaf 2026 werk te maken van een nieuw BSO. Concreet wil ze een gewestelijk minimumdoel vooropstellen, dat wordt vertaald naar de werkingsgebieden van de woonmaatschappijen. Lokale besturen krijgen daarbij de ruimte om, in overleg binnen hun werkingsgebied, mee te bepalen hoe dit doel wordt ingevuld. Lokale besturen hebben heel wat instrumenten om dit BSO te realiseren via eigen patrimonium of door woningen in te huren.

OD 10.2 Het aandeel sociale huurwoningen stijgt volgens de richtlijnen van het nieuw bindend sociaal objectief.

- *Thema:* energiearmoede aanpakken

- *Indicator:* officiële statistiek sociale huurwoning per 100 particuliere huishoudens
- *Eenheid:* % en absoluut
- *Basisjaar waarde:* 5,8 sociale huurwoningen per 100 huishoudens en 629 verhuurde sociale woningen in totaal
- *Basisjaar:* 2023
- *Streefwaarde sociale woningen:* de streefwaarden van het nieuw bindend sociaal objectief (nog niet bindend vastgesteld door de Vlaamse Overheid)
- *Streefjaar:* 2030
- *Bron:* [Agentschap wonen in Vlaanderen – provincies in cijfers](#)

1.3.3 Energienorm woningen

Volgens de minimale woonkwaliteitsnormen dient in 2030 elke halfopen en vrijstaande woning energielabel E (of beter) te halen. Rijwoningen en appartementen dienen minstens energielabel D te hebben. Een woning die niet voldoet aan deze energienorm kan geen conformiteitsattest meer halen, kan ongeschikt verklaard worden en het verhuren ervan is niet toegelaten. Vanaf 2028 mag de huur van dergelijke woningen ook niet langer geïndexeerd worden. Op deze manier worden verhuurders gestimuleerd om te renoveren, zodat de energiefactuur van de huurders omlaag kan. Lokale besturen kunnen verhuurders richting het ondersteuningsaanbod gidsen.

Omdat de meeste mensen in energiearmoede huren, en omdat er meer beleidsinstrumenten zijn om deze energienorm te handhaven op de huurmarkt, focussen we hier op huurwoningen.

OD 10.3 De energieprestaties van huurwoningen voldoen aan de minimale energienorm.

- *Thema:* energiearmoede aanpakken
- *Indicator:* EPC's residentiële eenheden (verhuur): EPC-label E of F (t.o.v. EPC's huur) – gemiddelde van de voorbije vijf jaar
- *Eenheid:* %
- *Basiswaarde (gemiddelde 2020-2024):* 9,6
- *Streefcijfer:* 0%
- *Streefjaar:* 2030
- *Bron:* [Vlaamse Energie- en Klimaatagentschap-provincies in cijfers](#)

1.3.4 Opname ondersteuning renovatie

Voor eigenaars-bewoners met laagste inkomens en verhuurders aan de woonmaatschappij bestaan er financiële ondersteuning en begeleiding via

MijnVerbouwPremie (MVP), MijnVerbouwBegeleiding, MijnVerbouwLening. Energiehuis Kempen is hiervoor het eerste aanspreekpunt. Vanaf 2025 worden deze nog extra toegesplitst op de laagste inkomens en energetische maatregelen.

OD 10.4 We verhogen de opname van financiële en ontzorgende instrumenten door kwetsbare gezinnen.

- *Thema:* energiearmoede aanpakken
- *Indicator:* aantal uitbetaalde dossiers MVP aan doelgroep 3 en 4 (laagste inkomens en verhuurders aan de woonmaatschappij) voor energetische maatregelen
- *Eenheid:* absoluut
- *Basiswaarde:* 189 uitbetaalde premies aan categorie 3 en 4
- *Basisjaar:* 2024
- *Streefcijfer:* stijging
- *Streefjaar:* 2030
- *Bron:* [Agentschap Wonen en Vlaamse Energie- en Klimaatagentschap-provincies in cijfers](#)

2 Acties 2026-2030

Thema's	Mitigatie	Adaptatie	Energie- armoede
Gemeentelijk patrimonium -40% tegen 2030, als opstap naar fossielvrij in 2050	☒	☐	☐
Openbaar domein klimaatproof (her-)inrichten	☐	☒	☐
Private ontwikkelingen klimaatproof sturen	☐	☒	☐
Bestaand privaat gebouwenpatrimonium renoveren of transformeren	☒	☐	☒
Systematische keuze voor alternatief vervoer	☒	☐	☐
Transitie van fossiel naar hernieuwbaar	☒	☐	☐
Groenblauwe netwerken als basis voor klimaatadaptatie	☐	☒	☐
Burgerparticipatie	☒	☐	☐
Lokale en circulaire economie	☒	☐	☐
Energiearmoede aanpakken	☒	☒	☒

2.1 Gemeentelijk patrimonium -40% tegen 2030, als opstap naar fossielvrij in 2050

Nr.	Mit / Ada / EnA	Actie	Verantwoordelijke	Speerpunt MJP	Ramingsnr. MJP

1	Mit	De gemeente Westerlo maakt werk van renovatie en evaluatie van het eigen patrimonium met als doel om klimaatneutraal te zijn in 2050 en rapporteert periodiek om de vooruitgang op te volgen.	deskundige energie en klimaat projectbeheer	5	R2154 R280 R279 R272 R1246 R1229 R1226 R1150 R277 R284 R276 R229
2	Mit	De gemeente screent haar gemeentelijke gebouwen en zet in op de combinatie/symbiose van duurzame warmte (isolatie en opwekking) en duurzame elektriciteitsopwekking en -sturing in haar gebouwen, ter realisatie van haar doelstellingen en de regionale eisen die gesteld worden aan haar gebouwen voor aanwezige hernieuwbare energie.	deskundige energie en klimaat projectbeheer	5	R2225
3	Mit	De gemeente zet in op volledige verleding van de openbare verlichting in samenwerking met Fluvijs tegen 2030.	projectbeheer	5	R2062

2.2 Openbaar domein klimaatproof (her-)inrichten

Nr.	Mit / Ada / EnA	Actie	Verantwoordelijke	Speerpunt MJP	Ramingsnr. MJP
1	Ada	De gemeente Westerlo stelt een algemene visie op voor vergroening, verblauwing en ontharding van het openbaar domein incl. het gemeentelijk patrimonium en geeft zo het goede voorbeeld naar haar inwoners en zet deze om in de praktijk.	deskundige milieu en duurzaamheid technisch centrum	4	R998 R266 R311 R996
2	Ada	De gemeente organiseert maandelijks een dienstoverschrijdend overleg om eigen en private ontwikkelingen zoveel mogelijk 'klimaatproof' te sturen.	beleidsdomein ruimte	11	/

3	Ada	De gemeente Westerlo zet in op het vergroenen van de schoolomgevingen.	deskundige milieu en duurzaamheid technisch centrum	10	R266 R311
4	Ada	De gemeente plant toekomstbomen aan op (semi-) openbaar domein die 100 jaar gegarandeerd kunnen blijven staan onder de meest mogelijke ideale omstandigheden.	bomenexpert	4	R266
5	Ada	De gemeente zet in op het realiseren van groene voortuinen samen met de burgers.	deskundige milieu en duurzaamheid	4	R2470
6	Ada	De gemeente screent overbodige verhardingen en bekijkt waar ontharding mogelijk is.	deskundige energie en klimaat projectbeheer technisch centrum	4	R242 R266

2.3 Private ontwikkelingen klimaatproof sturen

Nr.	Mit / Ada / EnA	Actie	Verantwoordelijke	Speerpunt MJP	Ramingsnr. MJP
1	Mit	De gemeente zet via de opmaak van een richtlijnenhandboek in op het klimaatproof sturen van private ontwikkelingen private ontwikkelingen.	ruimtelijke ordening deskundige milieu en duurzaamheid	4	?
2	Ada	De gemeente stimuleert inwoners om hun tuin groener, biodiverser en klimaatrobuuster te maken door plantgoed aan te bieden en samen te werken met vrijwillige 'tuinrangers'.	deskundige milieu en duurzaamheid	4	R2034 R1867
3	Ada	De gemeente promoot de aanleg van geveltuinen.	deskundige milieu en duurzaamheid	10	R2470
4	Ada	De gemeente stimuleert de inwoners, scholen en verenigingen om bomen en streekeigen plantgoed aan te planten.	deskundige milieu en duurzaamheid	4	R1867

2.4 Bestaand privaat gebouwenpatrimonium renoveren of transformeren

Nr.	Mit / Ada / EnA	Actie	Verantwoordelijke	Speerpunt MJP	Ramingsnr. MJP
1	Mit	De gemeente zorgt voor een goed uitgebouwd energie-en woonloket waar inwoners terecht kunnen voor advies over energie en wonen in samenwerking met Energiehuis Kempen.	deskundige energie en klimaat deskundige wonen	10	R1601
2	Mit Ena	De gemeente schakelt een 'HUISdokter' in voor het versnellen van energetische woningrenovaties door volledige ontzorging (woningscan, advies op maat, opvolging werken...).	deskundige energie en klimaat	10	R1903
3	Mit	De gemeente organiseert groepsaankopen voor energiezuinige maatregelen of hernieuwbare energie.	deskundige energie en klimaat	10	/
4		De gemeente stelt een actieplan op samen met de milieuraad om burgers te informeren over het correct stoken van hout.	deskundige milieu	10	/

2.5 Systematische keuze voor alternatief vervoer

Nr.	Mit / Ada / EnA	Actie	Verantwoordelijke	Speerpunt MJP	Ramingsnr. MJP
1	Mit	De gemeente investeert in studies naar verkeersveiligheid, duurzaamheid en gezondheid om de modal shift te bewerkstelligen en de lokale werkgelegenheid en lokale voorzieningen te stimuleren.	deskundige mobiliteit	1	R406 R2173
2	Mit	De gemeente investeert in veilige en duurzame infrastructuur om de modal shift te bewerkstelligen.	projectbeheer	1	R412 R408 R267 R235 R231 R235 R2504 R2503 R2502 R2410 R1909

					R1673 R1521 R278 R242
3	Mit	De gemeente organiseert sensibilisatiecampagnes om burgers, in het bijzonder kinderen, aan te zetten tot duurzame verplaatsingen.	deskundige mobiliteit	1	R1582
4	Mit	De gemeente onderzoekt in samenwerking met Vervoerregio Kempen de uitbreiding van de bestaande Hoppinpunten met bijhorende deelsystemen in de verschillende deekernen en werkt dit uit.	deskundige mobiliteit	1	R2166
5	Mit	De gemeente stelt (elektrische) fietsen ter beschikking stellen van haar personeel.	personeelsdienst	1	/
6	Mit	De gemeente zet verder in op vergroening van het gemeentelijk wagenpark en gebruik van cambio door gemeente- en OCMW-diensten.	projectbeheer	1	R413 R782 R612

2.6 Transitie van fossiel naar hernieuwbaar

Nr.	Mit / Ada / EnA	Actie	Verantwoordelijke	Speerpunt MJP	Ramingsnr. MJP
1	Mit	De gemeente volgt de meest recente ontwikkelingen rond energieopslag en collectieve warmte op, stimuleert de ingang bij de burgers en implementeert wanneer interessant.	deskundige energie en klimaat	10	/
2	Mit	De gemeente stimuleert zonnepanelen en zonnedelen in samenwerking met partners (VEB, Campina Energie, Fluvius...)	deskundige energie en klimaat	10	/
3	Mit	De gemeente werkt samen met IOK voor de opmaak van een warmteplan in functie van de transitie van fossiele naar hernieuwbare gebouwenverwarming met zowel aandacht voor eigen gebouwen en private ontwikkelingen.	deskundige energie en klimaat	10	/

2.7 Groenblauwe netwerken als basis voor klimaatadaptatie

Nr	Mit /	Actie	Verantwoordelijke	Speerpunt MJP	Ramingsnr. MJP
----	----------	-------	-------------------	------------------	-------------------

	Ada / EnA				
1	Ada	De gemeente maakt een bomenplan op met als doel het goed beheer van bestaande bomen en het aanplanten van extra bomen.	boomexpert	4	R346
2	Ada	De gemeente werkt de acties uit het hemelwater- en droogteplan uit en neemt actie in functie van infiltratie, buffering en vertraagde afvoer van regenwater.	deskundige milieu projectbeheer technisch centrum	10	R1026
3	Ada	Bevorderen van de biodiversiteit door natuurontwikkeling o.a. door onderhoud en aanleg van kleine landschapselementen	deskundige milieu en duurzaamheid technisch centrum	4	R996 R171 R178 R2511 R73 R166

2.8 Burgerparticipatie

Nr.	Mit / Ada / EnA	Actie	Verantwoordelijke	Speerpunt MJP	Ramingsnr. MJP
1	Mit	De gemeente betreft burgers, scholen, verenigingen, adviesraden, lokale organisaties en bedrijven bij het lokaal klimaatbeleid door bij belangrijke projecten participatiemomenten te organiseren en werkgroepen op te richten.	deskundige communicatie milieudienst	10	/
2	Mit	De gemeente faciliteert het participatietraject 'Klimaatmakers' verder.	deskundige energie en klimaat projectbeheer deskundige milieu en duurzaamheid	10	R167
3	Mit	De gemeente zet in op hernieuwbare energie met burgerparticipatie in samenwerking met partners.	deskundige energie en klimaat projectbeheer	10	/
4	Mit	Ondersteuning van de landbouwers bij de uitbouw van een koolstofbewuste landbouw.	deskundige milieu	10	/

2.9 Lokale en circulaire economie

Nr.	Mit / Ada	Actie	Verantwoordelijke	Speerpunt MJP	Ramingsnr. MJP
-----	-----------	-------	-------------------	---------------	----------------

	/				
	EnA				
1	Ada	De gemeente versterkt lokale circulaire initiatieven.	deskundige milieu en duurzaamheid	9	/
2	Ada	De gemeente maakt werk van een lokale duurzame voedselstrategie met burgerparticipatie en met behulp van partners (VVSG, Velt...).	deskundige milieu en duurzaamheid deskundige energie en klimaat	9	/
3	Ada	De gemeente screent interne projecten op vlak van klimaat.	deskundige milieu en duurzaamheid	10	/
4	Ada	De gemeente Westerlo experimenteert met circulair bouwen.	projectbeheer	10	/

2.10 Energiearmoede aanpakken

Het actieplan energiearmoede is in 2024 opgemaakt door het OCMW.

Nr.	Mit / Ada / EnA	Actie	Verantwoordelijke	Speerpunt MJP	Ramingsnr. MJP
1	EnA	Infosessies organiseren o.a. over overschakelen energieleverancier.	deskundige energie en klimaat	8	/
2	EnA	We zetten in op specifieke acties in om (kans)armoede te bestrijden met aandacht voor energie- en kinderarmoede en organiseren een armoedeforum.	OCMW	8	/
3	EnA	We sporen kwetsbare inwoners op en benaderen hen actief door huisbezoeken standaard mee op te nemen in onze werking.	OCMW	8	/
4	EnA	Kansen creëren voor woningnood (privé en sociaal) door schakelmomenten aan te grijpen: mensen die zich komen inschrijven voor woonzorgcentrum aanspreken om woning eventueel te renoveren of te verhuren (privé of sociaal)	OCMW	8	/
5	EnA	Om waterarmoede aan te pakken, informeren we via een artikel over het gemiddeld waterverbruik en nodigen we gezinnen met een hoog verbruik uit voor een gratis waterscan. Tijdens dit huisbezoek bekijkt het waterbedrijf waar water en	OCMW	8	/

		kosten kunnen worden bespaard en krijgen gezinnen praktische tips, zonder comfortverlies. Voor beschermde klanten is de waterscan volledig gratis en ondersteunend, niet controlerend.			
6	EnA	Huurders kunnen een gratis huisbezoek aanvragen om de luchtkwaliteit, ventilatie, vochtproblemen en isolatie van hun woning te laten beoordelen. Ze ontvangen nadien een objectief rapport voor de verhuurder, dat helpt om noodzakelijke energetische verbeteringen te bespreken en zo energiearmoede, gezondheidsrisico's en wooncomfort aan te pakken.	deskundige energie en klimaat	8	/
7	AdA	De gemeente Westerlo zet in op sensibiliseringsacties naar kwetsbare groepen zoals kinderen, ouderen en sociaal geïsoleerde inwoners tijdens warme dagen.	deskundige gezondheid OCMW	7	/

3 Steracties

3.1 Mitigatie

Uit bovenstaande acties worden drie acties op vlak van mitigatie uitgelicht als steractie. Het zijn de belangrijkste acties van het lokaal bestuur om in te zetten op een daling van de CO₂-uitstoot. Ze betreffen minstens drie verschillende sleutelsectoren op vlak van de uitstoot. Voor deze steracties wordt naast de implementatiekost hieronder ook de verwachte energiebesparing, verwachte extra hernieuwbare energieproductie en CO₂-reductie weergegeven.

Titel	De gemeente Westerlo maakt werk van renovatie en evaluatie van het eigen patrimonium met als doel om klimaatneutraal te zijn in 2050 en rapporteert periodiek om de vooruitgang op te volgen.
Omschrijving	We streven een patrimoniumkader waaraan toekomstige projecten worden afgetoetst. Waar mogelijk zal de gemeente principes van circulair bouwen toepassen bij nieuwbouw en renovatie (zie speerpunt 9: lokale en circulaire aankopen).

	De resterende CO ₂ -uitstoot van de gemeentelijke gebouwen wordt (grotendeels) lokaal gecompenseerd. Op die manier streeft de gemeente naar klimaatneutraliteit voor eigen gebouwen in 2050. De gemeente wil hiermee het goede voorbeeld geven en dit ook uitdragen naar haar bewoners.
Implementatiekosten	2.101.500 euro zonder zorgcampus fase 1
Verwachte energiebesparing	
Verwachte extra hernieuwbare energieproductie	275 MWh/jaar
Verwachte CO ₂ -reductie	54 ton

Titel	De gemeente schakelt een 'HUISdokter' in voor het versnellen van energetische woningrenovaties door volledige ontzorging (woningscan, advies op maat, opvolging werken...).
Omschrijving	De gemeente schakelt een 'HUISdokter' in die onafhankelijk advies op maat geeft over energetische renovatie en hernieuwbare energie. Doel is om jaarlijks 55 renovatiebegeleidingen te doen en de energieprestaties van woningen die gerenoveerd werden met begeleiding met gemiddeld 50% te verbeteren. Sommige inwoners worden niet bereikt via de klassieke of digitale kanalen. Het ter plaatse gaan en het persoonlijk contact vormt voor sommige doelgroepen de sleutel tot succes om tot effectieve renovatie over te gaan. Ook voor technisch complexere renovatiemaatregelen of totaalrenovaties is een bezoek ter plaatse nodig om een goed advies en ondersteuning te kunnen bieden. De principes van 'Bouw Gezond' worden mee opgenomen bij o.a. de keuze van de materialen. https://omgeving.vlaanderen.be/bouwgezond. Het takenpakket van een professionele huisbezoeker bestaat uit de volgende activiteiten: - Eerste huisbezoek en uitvoeren woningscan - Opmaken adviesrapport - Tweede huisbezoek voor terugkoppeling adviesrapport en beslissing door eigenaar - Voorbereiding naar uitvoering van werken - Uitvoering en opvolging van werken - Nazorg
Implementatiekosten	52.800 euro
Verwachte energiebesparing	
Verwachte extra hernieuwbare energieproductie	
Verwachte CO ₂ -productie	

Titel	De gemeente investeert in studies naar verkeersveiligheid, duurzaamheid en gezondheid om de modal shift te bewerkstelligen en de lokale werkgelegenheid en lokale voorzieningen te stimuleren.
-------	---

Omschrijving	De gemeente zet in op veiligheidsstudies in samenwerking met Vervoerregio Kempen, Verkeersveilige Gemeente (provincie Antwerpen) en externe studiebureaus om de verkeersveiligheid voor de zwakke weggebruiker te verhogen. De modal shift kan ook op een ruimtelijke manier in de hand gewerkt worden. Ruimte en mobiliteit versterken elkaar en hoe de bebouwing in de ruimte gespreid is of wordt, heeft een grote impact op de mobiliteit. Hierbij hebben we aandacht voor kernversterking, kwalitatief verdichten en functieverweving vb. bakker, winkels en handelszaken in nabijheid van woningen, waardoor het aantal verplaatsingen en de afstand van de verplaatsingen naar omlaag gebracht kunnen worden. De gemeente start met de actualisatie van het mobiliteitsplan.
Implementatiekost	104.000 euro
Verwachte energiebesparing	
Verwachte extra hernieuwbare energieproductie	
Verwachte CO ₂ -productie	

3.2 Adaptatie

Uit bovenstaande acties worden drie acties op vlak van adaptatie uitgelicht als steractie. Het zijn de belangrijkste acties van het lokaal bestuur om in te zetten op klimaatadaptatie en meer bepaald op de meest relevante klimaatrisico's en meest kwetsbare sectoren.

Voor deze steracties wordt naast de implementatiekost hieronder ook aangeduid welke resultaten van deze actie verwacht wordt en hoe deze zullen bijdragen aan de indicatoren op vlak van klimaatadaptatie.

Titel	De gemeente Westerlo stelt een algemene visie op voor vergroening, verblauwing en ontharding van het openbaar domein incl. het gemeentelijk patrimonium en geeft zo het goede voorbeeld naar haar inwoners en zet deze om in de praktijk.
Omschrijving	Mogelijke ingrepen voor het openbaar domein en eigen patrimonium zijn de aanleg van groendaken of gevelbegroeiing op bij-of hoofdgebouwen, het aanplanten van bijkomende klimaatrobuuste bomen en planten, de aanleg van wadi's en infiltratiebekkens, het beperken van verharding of de keuze voor waterdoorlatende verharding. Bij heraanleg en herinrichting van het openbaar domein zoals dorpspleinen, begraafplaatsen en parkings wordt steeds bekeken waar ontharding en vergroening mogelijk is. Geplande werken (vb. rioleringswerken) worden aangegrepen om het openbaar domein volledig klimaatproof te maken. Enkele concrete dossiers die deze legislatuur worden opgestart zijn het omvormen van de vrijgekomen ruimte door de afbraak van het oude zwembad tot een groene

	speelzone, de vergroening van verlaten speelpleintjes, het voorzien van wadi's bij nieuwe verkavelingen (vb. Drie Zillen, Laathof, ...) en realiseren van 'een natuurbegraafplaats'. Bij infrastructuurwerken of heraanleg blijft de niet doorlatende verharding beperkt tot de inrit, voetpad en fietspad. Het openbaar domein en privaat domein sluiten vaak aan bij elkaar. Ook inwoners worden gestimuleerd om hun tuin te ontharden en vergroenen.
Implementatiekosten	551 527 euro
Verwachte resultaten	Toename van het aantal bomen en het areaal bos in onze gemeente. Vermindering van de verhardingsgraad. Verlagen van het risico op overstromingen en droogte, rekening houdend met klimaatscenario's.
Indicator voor verwachte resultaten (bepaal een indicator voor het meest relevante resultaat van deze interventie, inclusief een waarde en eenheid voor die indicator)	Aantal bijkomende bomen op het openbaar domein. Hittegerelateerde sterfte

Titel	De gemeente werkt de acties uit het hemelwater- en droogteplan uit en neemt actie in functie van infiltratie, buffering en vertraagde afvoer van regenwater.
Omschrijving	Het hemelwater- en droogteplan biedt met een gebiedsdekkende visie een antwoord op de vraag: waar gaan we vandaag en morgen met het hemelwater naartoe? Het schept een kader voor een integrale ruimtelijke visie over waar en hoe het hemelwater van bestaande en geplande wegenis, woningen een (on)verharde oppervlakken moet worden opgevangen, ter plaatse gehouden of vertraagd afgevoerd moet worden zodat een negatieve impact op het watersysteem en de omgeving vermeden wordt. Een hemelwater- en droogteplan is daarom een belangrijk instrument om de problematiek van droogte, waterschaarste en wateroverlast aan te pakken. Grachten zijn een goed voorbeeld: waar vroeger het hemelwater uit grachten systematisch werd afgevoerd naar de riolering, moeten grachten nu worden ingezet om water bij te houden en te laten infiltreren. De watersysteemkaarten geven een idee waar infiltratie wenselijk is en waar moet worden ingezet op ontharding. Deze kaarten zijn geïntegreerd in het plan.
Implementatiekosten	30.000 euro
Verwachte resultaten	- We maken zoveel mogelijk de gemeentelijke gebouwen en domeinen tot een klimaatbestendig patrimonium dat hittestress, droogte en wateroverlast vermindert. - We bundelen wegenwerken om onze straten in één stap klimaatproof te maken.

	- We reduceren hittestress in woonomgevingen, zodat het aantal extra overlijdens door hitte niet meer toeneemt. - We zorgen ervoor dat het aantal gebouwen met wateroverlast niet toeneemt.
Indicator voor verwachte resultaten (bepaal een indicator voor het meest relevante resultaat van deze steractie, inclusief een waarde en eenheid voor die indicator)	% ruimtebeslag t.o.v. totale opp. % open ruimte t.o.v. totale opp. % verhardingsgraad t.o.v. totale opp. % open ruimte t.o.v. totale oppervlakte We houden regenwater en oppervlaktewater voldoende vast, zodat waterlopen niet verder verdrogen. % gebouwen met wateroverlast

Titel	De gemeente stimuleert inwoners om hun tuin groener, biodiverser en klimaatrobuuster te maken door plantgoed aan te bieden en samen te werken met vrijwillige 'tuinrangers'.
Omschrijving	Tuinrangers zijn vrijwillige tuinliefhebbers die je mee op 'safari' nemen in eigen tuin. Via de actie kunnen inwoners laagdrempelig advies op maat krijgen om hun tuin biodiverser en klimaatrobuuster te maken. Ze geven o.a. plantadvies om onnodig werk en problemen zoals planten die niet willen groeien of ongewenste kruidgroei te vermijden. Het gebruik van pesticiden is sinds 2015 verboden op openbaar domein. Sinds 2020 mogen enkel nog gewasbeschermingsmiddelen voor niet-professioneel gebruik of 'amateurgebruik' gebruikt worden door particulieren op privéterrein. Professionele gebruikers van gewasbeschermingsmiddelen moeten geïntegreerd bestrijden m.a.w. zoveel mogelijk met niet-chemische alternatieven. Landbouwers mogen alleen nog pesticiden gebruiken bij het telen van hun gewassen. Overal geldt het verbod om binnen een zone van zes meter langs een waterloop pesticiden te gebruiken. Voor de land- en tuinbouw staat op het etiket van het gewasbeschermingsmiddel welke bufferzone gerespecteerd moet worden. Het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen is absoluut te vermijden voor onze gezondheid, het grondwater en de biodiversiteit. De Tuinrangers promoten de gemeentelijke acties zoals 'Behaag onze Kempen' en '1001 bomen'. Via de actie 'Behaag onze Kempen' kunnen inwoners streekeigen en inheems plantgoed kopen. Via de actie '1.001 bomen' krijgt elk gezin een gratis boom.
Verwachte resultaten	De gemeente heeft de ambitie om 25.000 extra bomen aan te planten (1 boom per inwoner). Ook de koolstofopslag door biomassa verbetert zo in onze gemeente.
Indicator voor verwachte resultaten (bepaal een indicator voor het meest relevante resultaat van deze steractie, inclusief een	Aantal bijkomende bomen geplant via sensibilisatiecampagnes zoals Behaag onze Kempen en 1001-bomenactie.

waarde en eenheid voor die indicator)	
---------------------------------------	--

3.3 Energiearmoede

Uit bovenstaande acties wordt één actie op vlak van energiearmoede uitgelicht als steractie. Het is de belangrijkste actie van het lokaal bestuur om in te zetten op het verminderen van energiearmoede. Voor deze actie wordt naast de implementatiekost hieronder ook aangeduid welke kwetsbare groepen met deze actie worden beoogd.

Titel	Hoe gezond is de lucht in mijn huurwoning?
Omschrijving	Gratis huisbezoek door een deskundige met een objectief rapport over binnenluchtkwaliteit, ventilatie en energieprestaties, dat huurders ondersteunt in het gesprek met de verhuurder over noodzakelijke en haalbare verbeteringen met oog voor gezondheid en comfort.
Welke kwetsbare groepen worden met deze actie beoogd	- Huurders met een laag inkomen - Gezinnen in energiearmoede - Alleenstaanden en eenoudergezinnen - Ouderen - Personen met gezondheidsproblemen (bv. luchtwegklachten) - Bewoners van oudere of slecht geïsoleerde huurwoningen

4 Klimaatbegroting

Totaal gemeentelijk budget voorzien voor uitvoering van het klimaatactieplan in deze legislatuur: € 10.103.192.

5 Bijlage

5.1 Overzicht indicatoren SECAP incl. addendum

Een overzicht van de meest recente indicatoren die gekoppeld zijn aan de strategische en operationele doelstellingen van het plan vindt u hier: [Overzicht indicatoren](#)

Instructies bij het raadplegen van de indicatoren:

- Bij het openen van de hyperlink kom je in de databank van Provincies in Cijfers terecht. Er openen zich automatisch heel wat tabbladen met presentaties, waarbij het laatste (meest rechts geplaatste) tabblad met presentatie van de cijfers zichtbaar is op je scherm. Je kan met het

'schuifbalkje' onmiddellijk onder de blok van tabbladen van rechts naar links schuiven en zo van het laatste naar het eerste tabblad bewegen.

- De tabbladen zijn per thema gerangschikt (van links naar rechts) en omvatten alle indicatoren die in het klimaatactieplan zijn opgenomen. In de mate van het mogelijke wordt daarbij de volgorde van het actieplan gerespecteerd.

5.2 Overzicht doelstellingen SECAP incl. addendum

1. Gemeentelijk patrimonium -40% tegen 2030, als op-stap naar fossielvrij in 2050	
OD 1.1	We streven naar het reduceren van het primair energieverbruik van stookinstallaties en elektriciteitsvraag in gebouwen en technische installaties (exclusief erfgoed) jaarlijks met 3% vanaf 2020. We zetten er op in om de gebouwen van de gemeente Westerlo klaar te maken voor duurzame verwarming, gevoed door duurzame elektriciteitsopwekking op daken en andere bronnen.
OD 1.2	We zetten er op in om de gebouwen van de gemeente Westerlo klaar te maken voor duurzame verwarming, gevoed door duurzame elektriciteitsopwekking op daken en andere bronnen.
OD 1.3	We bekijken systematisch de alternatieven voor het standaardvervoer.
OD 1.4	Voor de openbare verlichting schakelen we over op 100% LED tegen 2030.
2. Openbaar domein klimaatproof (her-)inrichten	
OD 2.1	We maken zoveel mogelijk de gemeentelijke gebouwen en domeinen tot een klimaatbestendig patrimonium dat hittestress, droogte en wateroverlast vermindert.
OD 2.2	We bundelen wegenwerken om onze straten in één stap klimaatproof te maken.
OD 2.3	We reduceren hittestress in woonomgevingen, zodat het aantal extra overlijdens door hitte niet meer toeneemt.
OD 2.4	We zorgen ervoor dat het aantal gebouwen met wateroverlast niet langer toeneemt.
3. Private ontwikkelingen klimaatproof sturen	
OD 3.1	We ondersteunen kwalitatieve kernversterking.
4. Bestaand privaat gebouwenpatrimonium renoveren of transformeren	
OD 4.1	We maken zoveel mogelijk woningen even energiezuinig als een energetisch performante nieuwbouwwoning. Dit begint bij een gestage stroom aan informatie/sensibilisatie/motivatie via verschillende geschreven bronnen en live infosessies.
OD 4.2	We verbeteren de energieprestaties van niet-residentiële gebouwen en installaties.
5. Systematische keuze voor alternatief vervoer	

OD 5.1	We stimuleren een modal shift, zodat minstens 40% van de verplaatsingen in onze gemeente te voet, per (elektrische) fiets, step of openbaar vervoer gebeuren.
OD 5.2	We voeren een stimulerend beleid om elektrische mobiliteit een boost te geven.
6. Transitie van fossiel naar hernieuwbaar	
OD 6.1	We verhogen de productie en opslag van hernieuwbare stroom in de gemeente in lijn met het regionale doel om 32% van het lokaal energieverbruik uit hernieuwbare bronnen te halen.
OD 6.2	We ondersteunen de productie en opslag van groene warmtevoorziening.
7. Groenblauwe netwerken als basis voor klimaatadaptatie	
OD 7.1	Toename van het aantal bomen en het areaal bos in onze gemeente.
OD 7.2	Vermindering van de verhardingsgraad.
OD 7.3	Verlagen van het risico op overstromingen en droogte, rekening houdend met klimaatscenario's.
OD 7.4	We houden regenwater en oppervlaktewater voldoende vast, zodat waterlopen niet verder verdrogen.
8. Burgerparticipatie	
OD 8.1	Informereren, sensibiliseren, engageren en betrekken van verschillende doelgroepen rond het klimaatthema.
OD 8.2	Meer participatie in hernieuwbare energie: één extra coöperatief/participatief zonne-energieproject per 200 inwoners tegen 2030.
9. Lokale en circulaire consumptie	
OD 9.1	We ondersteunen een verschuiving naar een meer plantaardig voedselpatroon met minder voedselverliezen.
OD 9.2	Versterken van lokale en meer circulaire productie en consumptie
10. Energiearmoede aanpakken	
OD 10.1	Het aantal huishoudens met moeilijkheden om de energiefacturen te betalen daalt.
OD 10.2	Het aandeel sociale huurwoningen stijgt volgens de richtlijnen van het nieuw bindend sociaal objectief.
OD 10.3	De energieprestaties van huurwoningen voldoen aan de minimale energienorm.
OD 10.4	We verhogen de opname van financiële en ontzorgende instrumenten door kwetsbare gezinnen.